

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Bütçe Ödenekleri ve Bütçe Gider Gerçekleşmeleri	5
Tablo 2: 2022 Bütçe Gelir Tahminleri ve Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri.....	5

KISALTMALAR

KHK: Kanun Hükümünde Kararname

RG: Resmi Gazete

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, T.C. Anayasası'nın 134' üncü maddesi uyarınca kurulan; 11.08.1983 tarihinde kabul edilen ve 17.08.1983 tarih ve 18138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren mülga 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu ile Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bağlı, ilgili Yüksek Kurumdan ayrı birer kamu tüzel kişiliği olan dört kurumdan birisidir.

02.11.2011 tarih ve 28103 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 11.10.2011 tarih ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden yapılandırılmıştır. 15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi eki listesinde yer alan Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığının “İlgili Kurumu” olarak belirlenmiştir.

İlke ve Görevleri

Atatürk Araştırma Merkezinin ilke ve görevleri 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 9'uncu maddesi'nde sayılmış olup Kurumun amacı ; Atatürk ve eserleri hakkında bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve sonuçlarını yaymaktır. Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılâplarını ulusal ve uluslararası alanda dünyaya tanıtmaktır.

Kurumun faaliyetlerini yönlendiren birincil ve ikincil mevzuat şöyledir:

Birincil Mevzuat

18.10.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,

2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu,

Cumhurbaşkanlığınca 15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/1 sayılı Genelge,

11.08.1983 tarih ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu,

11.10.2011 tarih ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve

Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Kadro ve Usulü Hakkında 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

İkincil Mevzuat

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Asli, Şeref ve Haberleşme Üyeleri Yönetmeliği,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bilim Kurulu Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Eğitim ve Araştırma Bursları Yönetmeliği,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Bağlı Kuruluşları ile Telif Hakkı, Yayın ve Satış Yönetmeliği,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yüksek Danışma Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Bünyesinde Yer Alan Kurumların Eser, Mal ve Hizmet Satış İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü Maddesi'nin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bilimsel Araştırma ve Çeviri Projeleri Yönergesi,

Destekleme İlke Kararı.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı idarî teşkilatı, 02 .11. 2011 tarih ve 664 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile Merkez Başkanı, Başkan Yardımcısı ve İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Müdürlüğü Bilimsel Çalışmalar Müdürlüğü personeli ile uzman ve uzman yardımcılarında oluşmaktadır. Taşra teşkilatı bulunmayan Merkezin bünyesinde; amaçlarının gerçekleştirilmesi, görevlerinin tam ve etkin biçimde yerine getirilmesi için ilke kararları almakla yükümlü olan Bilim Kurulu , 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca çıkarılan yönetmelikle oluşturulmuştur.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Aralık 2022 tarihi itibariyle idari personel ve uzmanlardan oluşan toplam 52 personele sahiptir. (1 idari uzman Türk Dil Kurumu'nda çalışmaktadır.) Kuruma tahsis edilen 92 kadrodan 52 kadro dolu olup tahsis edilen kadronun %57'si kullanılmaktadır. Personel statüsü ve özlük hakları 2876 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. İdare kadrolarının tespiti, ihdası, kullanım ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar Genel Kadro ve Usulü Hakkında 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine göre düzenlenir. Kurumun personeli 657 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

664 sayılı KHK'nın "Kurumlar" başlıklı 8'inci maddesinde; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarının, Yüksek Kurumun kuruluşuna dâhil olan Kurumlar olduğu belirtilmiş; ancak Kurumların ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları, hizmet ve görevlerini mevzuat hükümleri ile Yönetim Kurulunca belirlenen ilke, politika ve stratejiler doğrultusunda Yüksek Kurum Başkanlığının gözetim, denetim ve eşgüdümünde yerine getirecekleri hüküm altına alınmıştır.

664 sayılı KHK'nın 1'nci ve 22'nci maddeleri uyarınca; Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı Yüksek Kurumun görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda yapmış olduğu idari düzenlemeler ilgili Bakanın (Kültür ve Turizm Bakanı) onayıyla yürürlüğe girmektedir.

Atatürk Araştırma Merkezi Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kamu kurumudur. Cumhurbaşkanı Kurum üzerindeki yetkilerini bir bakan aracılığı ile kullanmaktadır. Cumhurbaşkanı veya ilgili bakan gerekirse kurullara başkanlık edebilmektedir.

Kurumun:

Gözetim nedeniyle Cumhurbaşkanlığı,

Bağlı olması nedeniyle ilgili bakan,

Bağlı olması nedeniyle Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,

Eşgüdüm halinde çalışmak durumunda olduğundan, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu,

Bütçe uygulamaları ve Performans Bütçe konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı,

Stratejik Plan, Performans Programı uygulamaları, personel kadroları ve bildirimler nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı,

Bilimsel çalışmalar ve Kurum başkanlığı görevi nedeniyle Üniversiteler,

İle ilişkisi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı 5018 sayılı Kanuna tabi olup, bu Kanuna ekli II sayılı cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır.

664 sayılı KHK'nin 26'ncı maddesinde gelir kaynakları:

a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar,

b) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler,

c) Yüksek Kurumun ve merkez başkanlıklarının gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler,

d) Diğer gelirler,

Olarak belirtilmiştir.

Faaliyetlerini 31 Aralık 2021 tarihli ve 31706 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7344 sayılı 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun eki cetvelde gösterildiği üzere verilen Hazine Yardımı ve Öz Gelirleri ile gerçekleştirmektedir.

Bütçe Gerçekleşmeleri:

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile

10.892.000,00-TL ödenek tahsis edilmiş, yıl içerisinde 07.07.2022 tarihli ve 31889 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7414 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan aktarma ve eklemeler sonucunda nihai ödenek 15.361.670,00-TL olmuştur. Nihai ödeneğin %87,27 olan 13.406.211,47-TL kullanılmıştır. Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının ekonomik sınıflandırmaya göre 2022 yılına ait bütçe ödenekleri ve bütçe gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2022 Bütçe Ödenekleri ve Bütçe Gider Gerçekleşmeleri

Eko. Kod	Adı	Yılı İçinde Alınan (TL)	Eklenen / Düşülen (TL)	Nihai Ödenek (TL)	Harcama(TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01	Personel Giderleri	6.494.000,00	2.637.620,00	9.131.620,00	7.928.726,75	86,83%
02	SGK Devlet Primi Giderleri	906.000,00	367.100,00	1.273.100,00	1.079.372,37	84,78%
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.980.000,00	1.248.200,00	4.228.200,00	3.684.577,48	87,14%
05	Cari Transferler	512.000,00	216.750,00	728.750,00	713.534,87	97,91%
TOPLAM		10.892.000,00	4.469.670,00	15.361.670,00	13.406.211,47	87,27%

2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nda bütçe geliri olarak 10.892.000,00-TL öngörülmüş, 7414 sayılı Kanun ile eklenen 4.097.000,00-TL Hazine Yardımı ile yılsonunda 15.344.337,39-TL net bütçe geliri gerçekleşmiştir. Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının ekonomik sınıflandırmaya göre 2022 yılına ait bütçe gelir tahminleri ve bütçe gelir gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Bütçe Gelir Tahminleri ve Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri

EEK o. Kod	Açıklama	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
003	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	205.000,00	565.284,89	275,75%
004	Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	10.678.000,00	14.775.000,00	138,37%
005	Diğer Gelirler	9.000,00	4.052,50	45,03%
	Red ve İadeler (-)	0,00	0,00	- %
NET BÜTÇE GELİRİ		10.892.000,00	15.344.337,39	140,88%

Faaliyet Gerçekleşmeleri:

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının 2022 yılında, Net Faaliyet Geliri 15.349.021,89-TL, Faaliyet Gideri 12.913.177,09-TL olarak gerçekleşmesi neticesinde 2022 yılı Olumlu Faaliyet Sonucu 2.435.844,80-TL olmuştur.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı 5018 sayılı Kanuna tabi olup bu Kanuna ekli II sayılı cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır. Kurum Bütçesinin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesindeki Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde yürütülmektedir. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında yıl içinde tahakkuk ettirilen tüm ödeme emri belgeleri Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilgi sistemine girilmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile aynı Usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine

uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge

ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.
6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.
8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.
12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik

kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar' a uygun olarak kurulmuştur.

14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>